

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

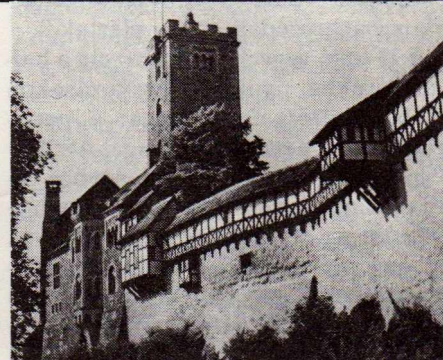
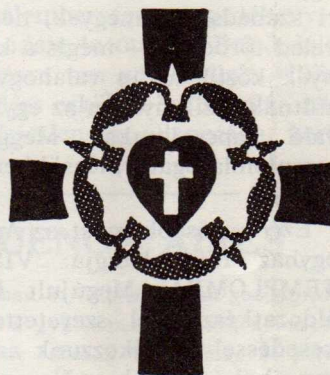
39. ÉVFOLYAM

1973. AUGUSZTUS—SZEPTEMBER

7. SZÁM

EISENACH 1923-1973

AZ EVANGÉLIKUS VILÁGSZERVEZKEDÉS
FÉL ÉVSZÁZADA JEGYÉBEN ÜLÉSEZETT
AZ E.V.SZ. VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁGA

Wartburg vára

Első ízben ülésezett Kelet-Németország területén az Evangélikus Világszövetség egyik hivatalos szerve. Emlékezetes még, hogy 1970-ben a kelet-német kormány visszavonta az előzőleg már megadott engedélyt

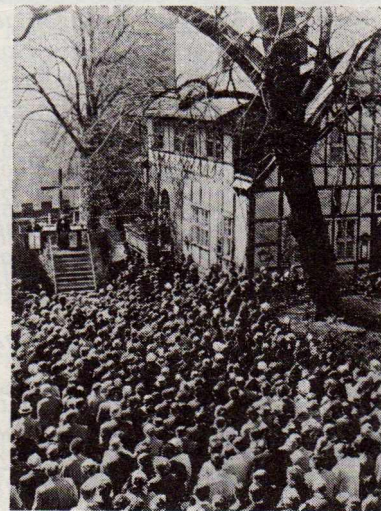
Az eisenachi Szent György templom

az EVSz ötödik világgyűlésének Weimarban való megtartására. Most azonban egészen más volt a légkör. Feltűnő szívéllyel és előzékeny-

séggel fogadták a Világszövetség vezetőit és a tagegyházak képviselőit. Wartburg vára dísztermében fényes fogadást rendeztek a gyűlés résztvevői számára. Magyar részről *Weltler Rezső* soproni esperes vett részt az üléseken, mint meghívott vendég. Az Eisenachban, Luther "kedves városában" július 29 és augusztus 5 között tartott gyűlésnek az adott különös jelentőséget, hogy az addig országoként elszigetelt világevangelikus 50 éve ugyanitt tartotta első, történelmi fontosságú összejövetelét, melyen megalakult az Evangélikus Világkonvent. 1947 óta ennek utódja lett, még szélesebb munkakörrel, az Evangélikus Világszövetség.

A magyar evangélikusok kezdettől fogva jelentős részt vettek a világszervezet munkájában. 1923-ban az eisenachi Szent György templomban tartott ünnepi istentisztelet meghívott igehirdetői között volt *D. dr. Raffay Sándor* püspökünk. Meg kell itt említeni *id. Pröhle Károly* teológiai professzor nevét, akinek szintén úttörő szerepe volt a világszervezet létrejöttében. A magyar evangélikusságot a legnagyobb kitüntetés akkor érte, amikor az EVSz 1957-ben Minneapolisban első alelnöknek választotta meg *D. Or Dass Lajos* püspököt. Az otthoni

rendszer azonban megakadályozta, hogy az elnémitott püspök eleget tegyen e magas tisztségének. Jelenleg több magyar lelkész tölt be fontos pozíciót a világszervezetben, köztük *Pósfay György* és *dr. Vajta Vilmos*. Hazai egyházunk elnök-püspöke, *D. Káldy Zoltán* pedig tagja az EVSz

Istentisztelet a vár udvarán

egyik főosztályának, az Egyházi Együttműködési Bizottságnak.

A végrehajtó bizottság munkáuléseit megnyitó jelentésben *dr. André Appel* főtákar sajnálatát fejezte ki, hogy a 2.8 millió tagot számláló amerikai Missouri Synod még nem

HOVÁ LETT A NYÁR?

kérte felvételét az Evangélikus Világszövetségbe, mely immár 88 tagegyházból áll, 54.5 millió egyháztaggal.

Appel ugyancsak sajnálatosnak tartotta a legutóbbi vatikáni nyilatkozatot, mely újból megerősítette a pápai családhozatalanság dogmáját. "Ezzel a Vatikán mintegy hátba döfte azt a közeledést, melyet mindkét egyház teológusai az utóbbi öt év alatt a római katolikus—evangélikus párbeszéd során elértek."

A 23-tagú végrehajtóbizottság a hajnali órákba nyúló tanácskozásokon többek között foglalkozott a namíbiai (volt német Délnyugat-Afrika) 350 ezer lelkes néger ev. egyház által elszenvedett fajüldözéssel, a világbéke és az emberi jogok kérdésével, az európai evangélikus és református egyházak együttműködését célzó ún. Leuenbergi Konkordia jóváhagyásával, stb. Örömmel fogadták el az 570 ezer lelket számláló Tanzániai Evangélikus Egyház meghívását, hogy az EVSz 1977-ben esedékes hatodik világgyűlését náluk tartsák meg.

Az AMEK új pénztárosa

Néhai Holéczy Sámuel örökét vette át 1960-ban dr. Lestyán János, csikági gyülekezetünk tagja, amikor az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia pénztárosnak választotta meg. Közel 13 évig végezte ezt a munkát lelkiismeretesen, nagy hozzáértéssel és pontossággal. Most, amikor nyugdíjbavonulása és elköltözése miatt e tisztségéről július 12-i hatállyal lemondott, e helyen is megköszönjük dr. Lestyán hűséges szolgálatát és Isten további áldását kérjük életére.

A Konferencia elnöke — az 1974-es közgyűlésig — Vásári Ferencet, a clevelandi Első Egyház tagját bízta meg a pénztárosi teendők ellátásával. Az új pénztáros címe: 3626 Tullamore Rd., Cleveland, OH 44118.

LELKÉSZEK CÍMVÁLTOZÁSA

Kunos Jenő ev. lelkész új címe: 2315 Melrose Avenue, Waukegan, IL 60085. Tel.: (312) 662-6590.

Ormai János ev. lelkész új címe: P. O. Box 189, Bethlehem, PA 18015, vagy: 1520 Irene St., Apt. 204, Bethlehem, PA 18017. Tel.: (215) 867-6816.

A naptárra pillantva szomorúan megállapítjuk, hogy elszaladtak a szép nyári napok. Vége a kellemes elernyedésnek, megszólal a csengő, vissza az iskolába, vissza az alkotó munka mezejére! Bár igaz az, hogy az Istentől nem lehet és nem szabad vakációt venni, mert Ő szüntelenül viseli gondunkat, (mi is lenne, ha egyszer Ő is azt mondaná: most nyári szabadságra megyek, nem tudok veled törődni) — mégis a keresztyények közül sokan valahogyan fellazultnak érzik nyáron az egyházukkal való kapcsolatukat. Meggyérül a templomlátogatás, lecsökken az adakozás.

Ezért erősebb most az Anyaszentegyház hívó hangja: VISSZA A TEMPLOMBA! Megújult hűséggel, áldozatkészséggel, szeretettel és lelkesedéssel táplálkozzunk az Ige kenyereből és éljünk az Úrvacsora drága ajándékával!

Minden szülő nagy-nagy felelőssége, hogy gyermeke kivétel nélkül minden vasárnap résztvegyen a vasárnapi iskolai oktatáson. Minden egyháztag kötelessége a rendszeres templomlátogatás és az egyház fenntartására való igazán áldozathozatalt jelentő rendszeres adakozás.

Római katolikus testvéreink nagyobb egyházfegyelme szigorúbban kezeli ezt a kérdést: náluk a vasárnapi miséhallgatás elmulasztása SÜLYOS BŰN. Itt az ideje, hogy mi is szembenézzünk a templomkerülés protestáns betegségével és komolyan vegyük az 1. és 3. parancsolatot. "Ne legyenek más isteneid!" azt jelenti, hogy Isten legyen a közép-pont, a legelső az életünkben, s ha a szombatesti kimaradás, vagy a vasárnapi házfestés fontosabb, mint Teremtő Urunk imádása, akkor súlyosan vétkezünk. Az ünnepnap megszenteléséről szóló parancsolat magyarázata pedig világosan kimondja: "Isten igéjét és annak hirdetését meg ne vessük, hanem szentnek tartjuk, örömet hallgassuk és tanuljuk". Íme, ilyen komoly BŰNBE keveredhetünk csak egyetlen vasárnapi mulasztásunkkal is!

Gondoljunk arra mindnyájan, akik olyan könnyen és közömbösen egy-

másután elszalasztjuk az igehallgatási alkalmakat, hogy minden egyes távollétünkkel szavazatot adtunk le: ZÁRJUK BE A MAGYAR TEMPLOMOT! SZÚNJÉK MEG A MAGYAR EVANGÉLIKUS GYŰLEKEZET! Ez az állítás nem túlzás, mert sok nem-törődöm magyar evangélikus elmaradása bizony mihamar ilyen szomorú eredménnyel járhat.

Isten igéje arra figyelmeztet bennünket, hogy "ne hagyjuk el a magunk gyülekezetét, amint szokásuk némelyeknek, hanem intsük egymást annyival inkább, mivel látjuk, hogy az a nap közelget". (Zsid. 10: 25.)

Ezért: VISSZA A TEMPLOMBA!

Az öntudatos és örömteljes egyháztagság abban is megnyilvánul, hogy lelkesen vállalunk részt a gyülekezet munkájában. Ott vannak szervezeteink a gyülekezeti élet különböző területein, melyek munkás tagok után kiáltanak. És ne kelljen már végre "kötéllel fogni" presbitereket és vasárnapi iskolai tanítókat!

Hová lett a nyár?

Bárcsak inkább azt kérdezhetnénk már, hogy háová lett ó-embereink bűnös tespedtsége? És a válasz így szólna: Nincs többé, mert Krisztusban új életünk van és új indíttatásunk minden kötelességünk teljesítésére, amibe beletartozik az Úr házának szeretete is.

Legyen ez az ősz az újrakezdésnek és az elrontott élet helyrehozatalának áldott ideje, melyhez az élő Jézus Krisztus ad nekünk erőt, aki a Szentlélek által "hív, megvilágosít, összegyűjt és megtart az egy igaz hitben"!

(ze)

MIÉRT MÉGY TEMPLOMBA?

Jézus követői nem azért járnak templomba, mert ők "jók", hanem azért, hogy Istentől hallják azt, hogy nem jók és reáébredjenek bűnös voltukra. Azt kívánják hallani, hogy Isten a jó, Isten a szerető Atya, Isten a megértő és megbocsátó Úr, aki Jézus érdeméért megbocsátotta bűneiket.

Evangelikus figyelő

Írja: Asbóth Gyula

A HALÁLBÜNTETÉST

a Legfelsőbb Biróság, alkotmányellenesnek ítélve, eltörölte. A gyilkosságok száma azóta ugrásszerűen emelkedett. Ezért a halálbüntetés visszaállításáért különböző mozgalmak tovább folytatják a harcot. A közvéleménykutatások azt bizonyítják, hogy a lakosságnak 80%-a helyesli a halálbüntetést.

Keresztyén tanításunk alapján az államhatalom kezében nem megtorlás, hanem eszköz a bűnözés elleni harcban, kivételes esetekben, a halálbüntetés is. Többen embertelennek tartják. Álemberségből sajnálják a kivégzésre ítélteteket. Ugyanakkor nem érznek szánalmat a sok ártatlan áldozat iránt, akiket előre megfontolt szándékkal, hidegvérrel, szenvtelen kegyetlenséggel minden megokolás nélkül, sokszor csak pár dollárért tesznek el lábaltól. A halálbüntetés fenntartását keresztyén szempontból is rendkívüli erős viszsztatartó, visszaretentő hatása indokolja. A halálbüntetés nem szünteti meg teljesen a gyilkosságokat, de feltétlenül csökkenti azok számát. A gyilkosságok árjának megállítására nem elegendő eszköz a halálbüntetés. Ez igaz. Mellette szükség van elsősorban az erkölcsi tanítására a családban, az iskolában. Mennyire szükség lenne a vallásos hitnek a pusztító ösztönöket fékmentartó belső erejére. Sajnos, mindez ma már sok ember szemében idejét múlt, megmosolyogni való követelmény. Az ember ma saját ura, istene akar lenni. Semmiféle erkölcsi korlátot nem tűr meg. Ezért, az ösztönöket szabadjára engedő korlátlan szabadsá-

gért, fizetni kell. A bűnözések szennyes árja sodorja el a család, a társadalom, a nemzet eddig szilárdnak hitt tartó oszlopait. Hit nélkül, erkölcs nélkül, a bünt büntetni nem akaró álemberségű engedékenységgünkkel idáig jutottunk. Belső, lelki megújulásra van szükségünk, különben a teljes erkölcsi összeomlás, zűrzavar, fejetlenség állapotába kerülünk.

BUENOS AIRES

Munkában és eseményekben gazdag időszak volt a gyülekezet életében a húsvét-tel lezárult időszak is. A magyarnyelvű istentiszteletek megszakítás nélkül folytak, míg a spanyolnyelvű istentiszteletek április hónapban indultak meg újból, mégpedig új időpontban: vasárnap du. 5 órakor. Az istentiszteletek ideje alatt magyar illetve spanyolnyelvű vasárnapi iskola van a gyermekeknek, szombat pedig magyar óvoda. Az istentiszteletek látogatottsága ez évben öröndetesen emelkedett. Még januárban végleges elintéztést nyert a gyülekezet jogi személyisége. Március 25-én volt a gyülekezet rendes évi közgyűlése, amelynek beszámolója megjelentek a gyülekezet értesítőjében, a **Hitünkben**. Márciusban három bőjti áhitat volt, ugyancsak akkor kezdte munkáját a Nőiesoport; márciusban dr. Vác Elemér: **Evangelikus-református dialógus, áprilisban pedig v. Hefty László: Miért eredményesebb a szekták munkája?** címen adott elő. A Nőiesoport április 28-án látta vendégül a gyülekezeti otthonban a pilari és José e. pazi öregotthonok magyarjait. Lelkészünk áprilisban meglátogatta a paraguayi magyarokat Asunciónban és ott több szolgálatot végzett. A gyülekezet megfestette első felügyelőjének, dr. Pajor Győzőnek az arcképét; a kép leleplezése — Dipl. Ing. Galus Géza alkotása — június 10-én az evangelikus nap keretében volt. Az elmúlt hónapokban szinte megszakítás nélkül folytak a templom és a gyülekezeti ház javítási munkálatai, amit részben maguk a gyülekezet tagjai végeztek.

vitéz Nyíregyházy Pál

Torontói gyülekezetünket ismét súlyos veszteség érte. Nemrégén Láng Ferenc lelvitától búcsúztak el a magyar evangelikusok, most pedig a gyülekezeti élet másik oszlopa dőlt ki v. Nyíregyházy Pál halálával. Az állandó lelkésszel nem rendelkező gyülekezet lelkes vezetői voltak ők ketten és felváltva végezték az istentiszteleteket azokon a vasárnapokon, amikor Brachna Gábor főesperes, vagy más beszoigáló lelkész nem tudott odamenni.

Nyíregyházy Pál közel 80 esztendő földi vándorútján Istenének családjának, hazájának élt és ezt a hármás fundamentumot az emigráció viszontagságai sem ingatták meg. Gyászjelentésén ezek a szavak:

“Nyíregyháza város v. polgármestere, a torontói Magyar Evangelikus Egyház gondnoka, a Kanadai Magyarság főmunkatársa” — csak sejtetik emberi nagyságát, Istentől ajándékba kapott gazdag és sokrétű tehetségét. Életével és szolgálatával mindig bizonyágot tett arról, hogy tudta, kiben hisz: Megváltó Krisztusában.

Az összmagyarság és a testvéregyházak részvéte mellett nagy gyülekezet jelenlétében temették el június 25-én. A Bond Street-i templomban Brachna Gábor clevelandi, a temetőben Bernhardt Béla toledói lelkész hirdette a Krisztusban elkészített örökéletéről szóló ígét.

Gyászolja felesége, sz. Prok Judit, akivel nemrégén házasságuk 50 esztendejét köszönték meg Isten színe előtt, továbbá Miklós fia és Mária leánya családjakkal, valamint nyolc unokája.

“Most pedig elmegyek ahhoz, aki küldött engem.” (János 16:5.)

NE FÉLJ!

című áhitatoskönyvünk megjelenési ideje közbejött akadályok miatt többször eltolódott. Reményünk van arra, hogy ez akadályok elhárulásával a könyv még az év vége előtt a megrendelők kezébe juthat.

V. E.

ERŐS VÁR

AMERICAN HUNGARIAN MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

A „Lutheran Church in America”
Magyar Konferenciájának lapja.

Szerkesztő és kiadó:

Juhász Imre

Munkatársak:

a magyar evangélikus lelkészek.

‘ERŐS VÁR’

(“MIGHTY FORTRESS”)

P.O. Box 02148, Cleveland, Ohio 44102

Published by the

Hungarian Conference

of the Lutheran Church in America.

Issued monthly October to May,
bi-monthly in June/July and Aug./Sep.

No. 7. (163) Vol. 39.

AUGUST—SEPTEMBER 1973

Subscription: \$3.00 a year.

Second-class postage paid
at Cleveland, Ohio.

FONTOS!

Minden szerkesztőségi anyag,
kézirát, gyülekezeti hír, úgyszin-
tén a lappal kapcsolatos minden
levelezés, előfizetés és adomány
erre a címre küldendő:

“ERŐS VÁR”

P. O. BOX 02148

CLEVELAND, OHIO 44102

Az “ERŐS VÁR” előfizetési díja
egy évre csak 3 dollár. Szivesked-
jenek a lejárt előfizetéseket kése-
delem nélkül beküldeni a fenti
címmre.

Be nem jelentett címváltozás esetén
a posta a kézbesíthetetlen újságot
megsemmisíti, a kiadóhivatalnak pedig
külön portót kell fizetnie. Erre a költ-
ségre különösen nem-előfizetők, kése-
delmező előfizetők, vagy többéves hát-
ralékban lévők esetében nehéz fedeze-
tet találni.

Ezért kérjük olvasóinkat, hogy min-
den esetben pontosan adják meg címük-
ket a “Zip Code” szám feltüntetésé-
vel együtt! Az újságot “Zip Code”
szám nélkül nem kézbesíti a posta.
Címközlésnél tüntessék fel az utca
megjelölését is; pl. St., Rd., Ave.
Ugyanis egyes postai zónában azonos
nevű utcákat csak így lehet megkülön-
bözteni.

Printed by

Classic Printing Corporation

9527 Madison Ave., Cleveland O. 44102

TURCHÁNYI SÁNDOR:

Jel a város előtt

Múlt nyáron, Nyugat-Galileában, egy autósvendéglő alapozásánál a markoló római kori kőoszlopot fordított ki. A durván faragott dom-
bormű talányos, furcsa jelenetet ábrázolt: egy férfi őrjöngve, pusztá
kézzel sziklákat zúz szét — nem messze tőle tábori gyorskocsiból ál-
mélködő tiszt figyel a jelenetet, körülötte lovas légiós katonák. Alul
jól olvasható felírás: „E kő alatt M. E. F. centurio várja az Úr visz-
szajövetelét. Akik éltek még, könyörögjete, hogy álma rövid legyen.”

*

Marcus Ennius Ferroras, a „Kentaur”-légió századosa képtelen volt
megszokni az őszi hullámverést, émelygő gyomorral ténfergett a „Phoi-
bos” fedélzetén, és a lovas tisztek hagyományos ellenszenva a tenger
iránt vad gyűlöletté fokozódott benne a matrózok lesajnáló pillantásai
látán. Undorodott a megvesztegetéssel felfurakodott perzsa biborkeres-
kedőktől, a rejtett postacsomagoktól, melyeket éjjel csempészték fel a
haditengerészet szolgálati úton cirkáló, ötevezősoros gyorshajójára, és
nem állt messze attól, hogy kizárólag ezzel magyarul a kínzó rossz-
léteit, melyek megkeserítették egyre hosszabbra nyúló utazását. — Szü-
ret idején indult a szőlőfürtökkel feldíszített Karthagóból és december
közepe van most, amikor a fedélzetmester előrejelzése szerint három
napra vannak Askelontól, a hadihajó jövedelmező végcéljától. Ferro-
ras mindent megpróbált a gyötrő tengeribetegség leküzdésére — szózt
datolyát evett, az evezős rabszolgák ütemmesterének tanácsa szerint,
— ostáblát játszott a ravasz levantei kereskedőkkel és órákig hevert
sarkát a korlátra téve.

Később, a vízbe dobált datolyákra harapva egy delfint fedezett fel,
mely mahogya kísérte a hajót. Askelon hullámtörő gátjáig — és csak
a kikötő horgonyai előtt maradt le, derékig kiemelkedve, düledt szem-
mel — kétségbeesetten.

*

A néptelen, ázott kikötőben tábori gyorskocsi várta. Az öt lovaski-
sérő parádés rézcsattjairól vigasztalanul csepegett az esővíz, az elhízott
csődörökről híg pára gőzölgött a csipős hidegben. A katonák előírás
szerint mellvértjükre ejtett ököllet üdvözölték Ferrorast, de szenttelen,
fegyelmezett tekintetükből is kiolvasható volt a gyanakvás, mert szo-
katlan ekkora kíséret egy századosnak, főtisztekre sem vár öt lovas
órának ebben a sivatár, júdeai esőben. Ferroras sóhajtvá bemászott a bü-
dös bőrerőnyő alá, és belenyugodott százmérföldekről is pártját fogó
atyja mindenüvé elérő gondoskodásába.

Nagyapja még hajnalban kelt, hogy átvegye az apró halat és zöldsé-
get a Colosseum mögötti vásárcsarnokokban — apja azonban már el-
képzelhetetlen vagyont gyűjtött kikötői örömtanyákból, kültelki bér-
házakból és a lázongó Parthus-törzseknek csempészett fegyverekből.
Ferroras számtalanszor megpróbált megszabadulni atyja pénzzel köze-
lítő, lerázhatatlan szeretete elől, — megkísérelt római polgár lenni a
mindent behálózó római bankár árnyéka nélkül, de be kellett látnia, hogy
nincs olyan zuga az Imperiumnak, ahová el ne gurulnának atyja út-
yengető sestertiusai. Hiába szökött meg — az alexandriai könyv-
piacon, Syracusában vagy az efezusi löversenypályán csakhamar észre-
vette, hogy követik és az olcsó szerájok pénzsóvár tulajdonosai egyik
napról a másikra bizalmas vigyorral hitelezni kezdenek neki.

Egyetlenegyszer sikerült néhány hétre megszöknie, — egy büblösi
barátnője szabályos szerződéssel eladta egy gladiátoriskolának és a ret-
tetés kiképzés után küzdött is a Colosseumban. Jobb volt ellenfelé-
nél, egy félelmében szüntelen csukló etiópnál — de mégsem győzhetett.
A döntő összecsapás előtt a néger hajítókéstől találva térdre rogyott —
valaki elintézte a karzatról és Ferroras zokogva vágta rövid hispaniai
kardját a homokba. — Ettől kezdve beletörődött sorsába, belépett a
hadserégbe — belenyugodott felettesei szűnni nem akaró pártfogásába
és egészen tűrhető lovastiszt lett belőle. Lemondott a hajmeresztő ka-
landokról, zsoldjából élt és egyre tudatosabban várt valamire — a ha-
látra vagy ahhoz hasonlóra —, valamire, ami majd véget vet céltalan,
szomorú lézengésének.

*

A hosszú, egyhangú úton Askelontól Jeruzsálemig a kocsihajtó volt minden szórakozása — egy kiszolgált őrmester, aki nem fogadta el a veteránoknak járó harminc iugerumnyi szántót. Nem tudott megválni szerelmétől — a légiótól és belenyugodott a gyeplőbe, — ha már a kardból ki is öregedett. Fél száz garnizont is megjárt már, — fuldokló, mély „h”-kal beszélte a latint, mint a keleti gótok katonái általában és időnként alig lehetett megérteni a sűrűn használt arám és perza szavak miatt. Mindent tudott Júdeáról és Jeruzsálemről, sűrűn köpködve kioktatta a Szabbat-ünnep alatt is nyitva tartó görög borkimérésekről, arról, hogy meddig mehetnek be az idegenek a szeszélyes helybeli Isten templomába, és hogy nem tanácsos sisakban megjelenni a szertartásokon, mert ez az egyetlen fejfédő, amit nem tűrnek el a benszülöttek.

A köveket kiáztató, híg sárba köpködve, álmodozva beszélt a tavaszról, mely sehol a világon nem olyan igézetes, mint itt. A két napra kint felejtett kocsis tengelyéből is fű sarjad akkortájt és az őrzőpatok borsot rágnak a mentaföldek közti dűlőutakon, hogy el ne aludjanak a bóditó júdeai tavaszok idején. Ferroras bóbiskolva hallgatta a kivénhedt őrmestert és tudta, hogy hamarosan ittragad majd idegenben szerzett emlékeivel, gyámoltalan galambfiókat áldoz a templomváros külső tornácain az igézetes, egyedül uralkodó Istennek, Aki félelemmel és szeretettel tölti el az idevetődő idegent.

A kíséző lovasok — három elől, kettő a kocsis mögött — hunyorogva bámulták az esőfüggőnyt, a hegyi rablók kedvelt útszakasza volt ez — de szorongásnak nyoma sem látszott rajtuk. Kezüket lazán fegyverükön tartva bóbiskoltak — időnként a páras útkanyarulatokra pillantva. — Az őrmester épp a Caesariában időző tyrusi hercegnők éjszakai tivornyáiról fecsegett, amikor az elől haladó lovasok közül a középső, aki néhány lóhosszal mindig a többi előtt haladt, hirtelen megtorpant és kengyelében felállva feje fölé emelte kardját. Az őrseg azonnal visszahúzta a gyeplőket és ugyanazzal a mozdulattal kivonta a hosszú lovassági pengéket. A lovak csattogva körülállták a kocsit, mely szintén megállt — csend volt, csak az eső dobolt a feszes bőrtetőn. Ferroras csomagjai közt felejtett kardja után kapkodott, — az őrmester unatkozva kivette a térde között tartott fegyvert és kihajolva szétnézett. Semmit sem lehetett látni, csak a pocsolják szélén típegő hollókat. Egyedül az őrparancsnok tudhatta a megállás okát — ezért mindnyájan őt figyelték. Hórihorgas, görnyedt katona volt — láthatóan élvezve a tanácsalanságot. Nemsokára azonban hüvelyébe lökte fegyverét, vigyorogva hátrafordult és az utat szegélyező sziklák tetejére mutatott. Túl a mindent elmosó eső ferde hálóján, fenn a töredezett sziklák peremén, apró emberalak feszült a kőtömböknek. Vonalnyi teste nekita- padt a toronnyi köveknek, melyek dörögve gördültek alá a sötét mély- ségekbe.

Ferroras elképedve hajolt ki kocsijából, türelmetlen kézmozdulattal sürgette az őrmestert, aki rejtélyesen elhallgatott, és Ferroras csak most fedezte fel, hogy a nyakában lógó Mithras-amulettet tapogatja. (Mithras keleti eredetű istenség, kultusza különlegesen kedvelt volt a római légiók körében.)

— Ki ez, beszélj, — napok óta fecsegsz, miért hallgatsz most, te átkozott hülye?

— Uram, ez Simon, a cyrénei — suttogetta kínlódná az őrmester, és Ferroras megenyhülve fedezte fel ázott arcán katonái babonás félelmét, melyet csak istenekkel kapcsolatban látni ezeken a vad fickókon — emberekkel szemben állva soha.

— A zsidók iszonyatos Istenének Fiával ment fel a hegyre, és segített cipelni a keresztyét, amelyre felszegezték. Még a tavasszal történt, a páska ünnepen. — Azóta van ez Simonnál, azóta összeroppan kezében a szerszámnyél, eldől a vályogfal, ha nekítámaszkodik. Az Isten ereje költözött belé — mondják, hogy valamikor volt ezeknek egy hősük — Sámson, akiben szintén az Isten rettenetes ereje volt, és palotákat döntött össze. Ez is olyan. Kegyes férfi, nem akar bántani senkit, — ezért ment ki a hegyekbe, hogy ne ártson senkinek se. Itt él, szívettépően jajgat alkonyatkor — siratja az Egyetlent, a Megígértet, a Megöltet — aki azonban feltámadott azóta. Szent fájdalomában előlri a sziklákat, — ormok hullnak porrá ökölcsapásai alatt. A hegyi falvak lakói bort és árpapogácsát helyeznek el neki a kaptatók alján és ágakból összekötött keresztek.

A lovasok óvatosan nekikészülődtek a csúszós lejtőnek, mely végén tiszta időben már látszik a Város. Ez a nyugtalan, kiáltásoktól terhes város a folyó partján, melynek temploma felett megpihennek a felhők, hogy ne álljon befedetlenül magános, kiabrázolhatatlan Istenének ege alatt.

CLEVELAND — NYUGAT

Lelkész: Juhász Imre

Pastor Emeritus: Egyed Aladár

Templom: W. 98 & Denison Ave. — Lelkészi hivatal: 3245 W. 98th St. (44102). Tel.: 961-6895. — Istentisztelet minden vasárnap de. 9:30-kor angolul, 10:45-kor magyarul. — Úrvacsoraosztás minden hónap első vasárnapján és az ünnepnapokon. Vasárnapi iskola 9:30-kor angol, 10:45-kor magyar nyelven.

A vasárnapi iskolai oktatás a nyári hónapokban szünetel, szept. 23-én kezdődik újra. A presbitérium bőkezű adományokat kér a gyülekezettől a javítás-karbantartás céljaira, mert egyházi épületeink karbantartása idén is több ezer dollárba kerül. Ehhez járul még a gyülekezeti pénztár által jelentett deficit, mely 1540 dollárt ért el az év első 8 hónapjában. Templomlátogatás júliusban (5 vasárnap): angol 19, 15, 13, 15, 9; magyar 42, 31, 28, 38, 38. Augusztusban (4 vas.): angol 18, 10, 13, 21; magyar 34, 47, 33, 45. Az aug. 5-én megtartott clevelandi Magyar Napon egyházunk lelkésze volt a műsorvezető, Oltáregyletünk aszonyai is közreműködtek fánksütéssel és árusítással, valamint a konyhában segítséssel. Az elmúlt hetekben kórházban voltak: Egel György, Berkes Sándorné, Majoros Pálné, Matasofszky Sándorné és Vajda Sandra testvéreink. Köszöntöttük gyülekezetünk legidősebb tagját, Radó Istvánnét, aki aug. 13-án volt 97 éves. Aug. 19-én az istentiszteleten megemlékeztünk első királyunkról. Az őszi rendezvények közül kiemelkedik a szüreti rétesdelután szept. 30-án, majd pedig évi nagy bazárunk október 28-án.

Derús sorok

A Pacific Southwest egyházkerület elnökének legutóbbi közleménye a lelkész-változás lebonyolítására — némi humorral — a hólabda módszert ajánlja (ezt itt "chain-letter"-nek hívják, szó szerinti fordításban: lánc-levél).

"Egyszerűen küldje el e levél másolatát hat másik gyülekezetnek, ahol már megúnták a papot. Azután pakolja fel a lelkészét és küldje el a lista elején levő egyháznak.

A saját egyházának nevét írja a lista aljára. Egy héten belül 16,346 lelkészt fog kapni, akik közül legalább egy megfelelő lesz.

Higyen ebben a levélben. Az egyik gyülekezet megszakította a láncot és a régi papját kapta vissza."

TÜRMEZEI ERZSÉBET:

Szonettkoszorú

PETŐFI SÁNDOR SZÜLETÉSÉNEK

150. ÉVFORDULÓJÁRA

Elhangzott Kiskőrösön a Magyarországi Evangélikus Egyház május 20-án megtartott országos Petőfi ünnepélyén.

HOL MONDJUK EL?

*Hol mondjuk el az "áldó imádság"-ot,
ha nem borul porodra sírhalom?
Hova vigyünk koszorút és virágot?
Hol sirasson keserű fájdalom?*

*Álljunk meg a kis zsuppfödélű háznál,
ahol valaha bölcső ringatott,
sugaras kék eget először láttál,
először szívtál virágillatot?*

*Közel a templom. Harang szava szólal.
Szálljon áldó imánk a harangszóval,
szálljon Istenhez hálaénekkünk!*

*Hisz gyújtó lángnak, vigasztaló dalnak,
vereségek mélyén is diadalnak,
Petőfi — téged Ő adott nekünk!*

HOL TALÁLUNK PORODBÓL NÖTT VIRÁGOT?

*Hol találunk porodból nőtt virágot,
hogy leszakítsuk és vigyük magunkkal,
és megkeressük szép Tündérországot,
élet vizének tavát virágunkkal?!*

*Ha élénk lépnél újra! Meddő álom!
Hisz porodból nőtt piros rózsánk sincsen!
— De szívedből nőtt száz meg száz virágon
osztozhatunk, mint mesebeli kincsen!*

*S ha verseid szívedből nőtt virága
magyar szívek titokzatos tavába
hullik... te mindig új életre kelsz,*

*és fiatalon, lángolóan, frissen,
hogy dalod gyűjtson, tette lelkesítsen —
magyar szívekben tovább énekelsz!*

TE FIATAL MARADSZ!

*Te szívedben a lángsugarú nyárral,
binnen virító egész kikelettel
hagytál itt minket, mint a vihar szárnyal —
Illés szekéren!... Maga Isten vett el.*

*Fehér fejjel soha senkise látott.
Nem írtál Epilógust, Őszikéket.
Mint szent tüzeket gyújtó, tiszta lángot,
mi fiatalnak őrizhetünk téged.*

*Huszonévesnek. Örök ifjúságnak!
Mi megöregszünk. Évek telnek, szállnak...
Te fiatal maradsz, amilyen voltál.*

*Nem írtál "Kapcsos könyv"-be Őszikéket.
Mégsincs miért siratnunk veszteséget:
te fiatalon — mindent eldaloltál!*

LEGYŐZHETETLENÜL ÉS LÁTHATATLAN

*Belém döbben: mi is várt volna rád?
Bitófa, börtön? Bujdosás talán?
Hulló véred így lett bíborvirág
magyar szabadság bús ravatalán.*

*S műveden pecsét. Beteljesedés.
Meglett, ahogy kívánta éneked.
Mi várt volna? Gyalázat? Tespedés?
Így tűzben-vérben — "elvégeztetett".*

*S amíg csörögtek kínzó rabbilincsek,
s keresett néped, mint elvesztett kincset,
te szabadon és új meg új alakban*

*tovább énekelted a szabadságot,
jártad a hazát, szítottad a lángot
legyőzhetetlenül és láthatatlan.*

IKERCSILLAG

*Eljöttem Petőfi szülőhelyére,
s Madách városának búcsút intettem.
Ünnepév ez! Hiszen százötven éve
egy évben születtek ők mind a ketten.*

*150 év! Mi az, 150 év?!
János vitéz elér Tündérországba...
Ádám a régiből új korba lép...
új küzdelem és új csalódás várja.*

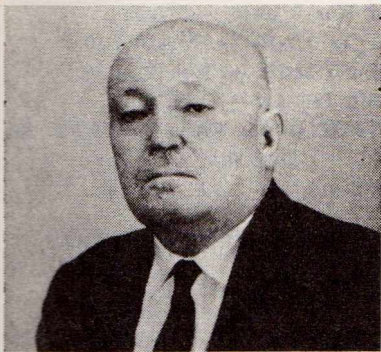
*Küzd és bizik. Ma is, mint régen!
...Ragyogj tovább, ragyogj a magyar égen,
szép tisztafényű ikercsillagunk!*

*Segíts eligazodni, irányt venni...
csillagfényes útunkon bízva menni...
és talpraállni, hogyha roskadunk!*

Nt. Varga László

“Az Úristen a legnagyobb munkamezőt hasított ki neki, amikor New York-ba küldte” — így írt róla az ERŐS VÁR 1967-ben, amikor a New York-i Egyházkerület aranydiplomával tüntette ki 50 éves lelkészi szolgálatáért.

1894. november 10-én született Nyíregyházán. Teológiai tanulmá-

nyait Eperjesen végezte. 1917. július 7-én D. Geduly Henrik tiszakerületi püspök avatta lelkésszé s mindjárt meg is hívta maga mellé segédlelkésznek Nyíregyházára. 1920-tól 1944-

ig a nagymúltú abaújszántói gyülekezetet pásztorolta eredményesen. A menekülés és a hazátlanság éveiben Szombathelyen, majd Ausztria több városában és a menekült-táborokban végzett állandó lelkészi szolgálatot. Hűségének földi elismerését jelentette az egész világra szétszóródott magyar evangélikusok és reformátusok hálája.

Új hazájába 1951-ben érkezett. 1952-ben országos egyházunk megbízta a New York és környéki magyar evangélikusok gyülekezetbe szervezésével. Másfél éves kitartó és fáradtságos igyekezetét az Egyház Urának áldása koronázta: 1954. március 21-én megalakult a “Mégváltónk” Magyar Evangélikus Egyház, mely első rendes lelkészének meg is hívta.

18 éves odaadó New York-i szolgálata után előrehaladott kora és egyre romló egészségi állapota nyugdíjba kényszerítette. Leányához költözött Schenectadyba. Hosszantartó súlyos betegsége után 1973. június 22-én csendesen visszatért Teremtő

Urához. Hitvесе és munkatársa, sz. Mattyasovszky Gizella, 52 esztendő házaságuk alatt megértően osztotta meg vele a lelkészi szolgálat minden terhét. A megözvegyült lelkészné mellett egyetlen gyermekük Lenke (Zimándy Józsefné), két unokája és egy dédunokája gyászolja. Temetése június 25-én volt Schenectadyban, a helybeli angol és Bell Lajos Jersey City-i magyar ev. lelkész szolgálatával. Eperjesi iskolatársa, Ormai János bethlehemi esperes hirdetett ígét 2 Tim 4:6—8 alapján.

“Tudom, hogy az én Megváltóm él...” (Jób 19:25.)

Az AMEK pénztárosa jelenti

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia pénztárosa, dr. Lestyán János közlése szerint gyülekezeiteink 1972-ben az alábbi összegeket fizették be a Konferencia pénztárába:

Bethlehem — Első	\$	—
Bethlehem — Szt. János Vend		—
Buffalo		—
Chicago		—
Cleveland — Első		78.00
Cleveland — Nyugat		111.04
Detroit		—
New Brunswick		—
New York		—
Rochester		—
Pittsburgh		—
Toronto		20.00

A gyülekezetek figyelmébe!

A Magyar Konferencia csak akkor teljesítheti hivatását, ha gyülekezeiteink abban erőteljesen támogatják. Ez elsősorban a járulékok befizetésében mutatkozik meg. A gyülekezetek e célra szánt kiutalásai haladéktalanul beküldendők a Konferencia új pénztárosa címére:

Mr. Frank Vásári
3626 Tullamore Rd.
Cleveland, OH 44118.

(Itt jegyezzük meg, hogy hasonló a helyzet az ERŐS VÁR adományokkal kapcsolatban is. Tudomásunk van arról, hogy egyes gyülekezetekben még mindig valahol a pénztárkönyv számoszlopai között rejtőzik a tavalyi, 1972-es Sajtóvasárnap bevétele, melyet szintén sürgősen el kellene juttatni rendeltetési helyére, mert nagy szükség van arra. — A Szerk.)

TELJES ÚJSZÖVETSÉG EGY DOLLÁRÉRT!

A 458 oldalas Újszövetség nagysága 13x19 cm (5x7.5 incs), fekete keménykötésben, piros szegéllyel.

E rendkívül alacsony ár mellett a család minden egyes tagja saját újszövetségéből tanulmányozhatja az Igét!

Darabonként \$1.00 beküldése ellenében szállítjuk bármilyen mennyiségben. Ha csekket, vagy postautalványt küld, csak ezt kell ráírni: ERŐS VÁR.

Megrendelhető e címen:

ERŐS VÁR
P. O. BOX 02148
CLEVELAND, OH 44102

Minta az egydolláros újszövetségből (eredeti betű-nagyság).

58 Ezért, szeretett atyám fiai, erősen álljatok, rendíthetetlenül, buzgólkodjatok mindenkor az Úr dolgában, mint akik tudjátok, hogy a ti munkátok nem hiábavaló az Úrban.

Adakozásra való felhívás

16 Ami a szentek számára való gyűjtést illeti, amint a galáciai gyülekezeteknek rendeltem, ti is úgy cselekedjétek. **2** A hét első napján mindenitek tegye félre és gyűjtse össze azt, ami módjában van, hogy ne akkor történjék a gyűjtés, amikor odamegyek. **3** Mikor pedig megérkezem, a ti megbízott embereiteket fogom levéllel elküldeni, hogy ajándékokat Jeruzsálembe vigyék. **4** Ha pedig érdemes lesz, hogy én is elmenjek, velem együtt jönnék.

Pál közeli látogatásának bejelentése

5 Hozzátok pedig akkor megyek, ha átutazom Macedóniá, mert Macedónián csak

Jn 3:13-31. — 15:49 1 Móz 5:3, 9:21, 1 Jn 3:2. — 15:50 Mt 16:7. — 15:52 Mt 24:31, Lk 20:36. 25:8. — 15:55 Hós 13:14, Zsid 6:25, 7:13. — 15:57 Jn 16:33, — 15:58 2 Krón 15:7, Péld 11:35-38.

SECOND CLASS PUBLICATION.

POSTMASTER: SEND FORM 3579 TO
ERŐS VÁR

BOX 02148, CLEVELAND, OH 44102.

Egyháztörténeti naptár
AUGUSZTUS

3. Hatvan éve, 1913. augusztus 3-án halt meg **Zábrák Dénes** lelkész, énekszerző (sz. Meneshelyen, 1852-ben), akit 1884-ben választott lelképásztorává a soproni gyülekezet. Magyar nyelvű konfirmációs kátéja, két prédikációskötete, Luther egyházi beszédeit tartalmazó "Házi Kinestára" és több tudományos dolgozata mellett különösen a számos — énekeskönyvünkben 75 — énekátdolgozásával és fordításával írta be nevét az egyháztörténetbe.

5. Háromszáz évvel ezelőtt, 1673. augusztus 5-én **Pozsony** összes evangélikus pedagógusát a Városházára idézték, ahol pénzbüntetés terhe mellett megtiltották nekik, hogy a jövőben a gyermekeket tanítsák. Ezentúl csak római katolikus iskolákat tűrnek meg a városban a gyászévtized végéig.

23. Negyed évszázada, az 1948. augusztus 23-i, szeptember 4-ig tartó amszterdami első világgyűlésen alakult meg az **Egyházak Világtanácsa**.

24. Nyolcvan éve, 1893. augusztus 24-én halt meg Rákospalotán **Benkó Károly** neves evangélikus építész. Nevéhez fűződik többek között az eperjesi evangélikus kollégium átépítése és a budapesti Deák téri templomnak 1875-ben történt átalakítása is.

30. Kétszáz éve, 1773. augusztus 30-án született Bécsben a magyar klasszicista építészet kimagasló alakja, Deák téri templomunk építője, **Pollack Mihály**.

SZEPTEMBER

1. Harminc éve, 1943. szeptember 1-én halt meg **Kardos Gyula** balassagyarmati lelkész, a Dunáninnyi Egyházkerület 1942 őszén megválasztott püspöke (sz. 1880). Egyetlen lelkészavatást végzett: Súlyom Károly jelenlegi esperesünket bocsátotta ki a lelkészi szolgálatra.

13. Háromszázötven éve, 1623-ban erre a napra hívta össze **Samarjai János** felső-dunamelléki református püspök a **komjáti zsinatot**. Az itt hozott "komjáti kánonok"-nak az az érdekessége, hogy az egyházi ügyek vezetését kizárólag a lelkészekre ruházta.

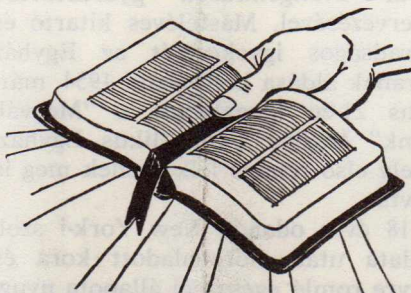
15. Ötven éve, 1923. szeptember 15-én tartotta első ülését a **Pécsi Erzsébet Tu-**

dományegyetem **Evangélikus Hittudományi Fakultásának** újonnan kinevezett tanári kara. Összetétele a következő volt: **Stráner Vilmos** dékán, **Pröhle Károly** prodékán, **Payr Sándor** és **Kiss Jenő** volt soproni, valamint **Kovács Sándor** volt pozsonyi és **Deák János** volt eperjesi teológiai akadémiai tanárok. **Karner Károly** az első tanév második felében nyert előadói megbízást.

25. Háromszáz évvel ezelőtt, 1673. szeptember 25-én a **pozsonyi törvényszék** elé idézték a Vág völgyétől Kassáig terjedő felvidéki protestáns gyülekezetek lelkészeit. Aki közülük nem írt alá reverzálást, hogy felhagyja a lelkészi szolgálattal, azt külföldre száműzték. Mind az ittmaradotknak, mind az "exuláns" lelkészeknek sok szenvedést kellett kiállniuk.

(Ev. Élet)

Mindennapi kenyér

— Útmutató a Biblia olvasásához —

1973. SZEPTEMBER HÓ

1. Rm 11:25-32. — 2 Kir 19:1-19.

SZTH. U. 11. VAS. — SZEPT. 2.

Heti ige: 1 Pt 5:5

2. Csel 17:15-34. — Mt 16:13-20.

3. Mk 9:33-37. — 2 Kir 19:20-37.

4. 1 Sám 17:40-51. — 2 Kir 20:1-11.

5. Ez 17:22-24. — 2 Kir 20:12-21.

6. Jón 3:1-10. — 2 Kir 22:1-13.

7. Gal 1:11-24. — 2 Kir 22:14-23:3.

8. Ézs 57:15-21. — 2 Kir 23:4-25.

SZTH. U. 12. VAS. — SZEPT. 9.

Heti ige: Ézs 42:3

9. Csel 19:23-41. — Mt 13:31-45.

10. Mk 1:21-28. — 2 Kir 23:26-37.

11. Ézs 38:9-20. — 2 Kir 24:1-17.

12. Jk 5:13-18. — 2 Kir 25:1-21.

13. Mt 9:27-38. — 2 Kir 25:20-30.

14. Mt 8:14-17. — Ezsdrás 1.

15. Ézs 35:3-10. — Ezsdrás 3.

SZTH. U. 13. VAS. — SZEPT. 16.

Heti ige: Mt 25:40

16. Csel 20:17-38. — Mt 5:13-19.

17. Jk 2:1-13. — Ezsdrás 4.

18. Rm 3:19-22. — Ezsdrás 5.

19. Zak 7:8-14. — Ezsdrás 6.

20. Filemon 4:25. — Ezsdrás 7:1-10.

21. 5 Móz 24:17-22. — Ezsd 7:11-28.

22. Jer 22:13-19. — Ezsd 8:21-36.

SZTH. U. 14. VAS. — SZEPT. 23.

Heti ige: Zsolt 103:2

23. Ef 2:19-22. — Mt 10:16-22.

24. Mk 1:40-45. — Agg 1.

25. 1 Ts 5:16-24. — Agg 2:1-9, 20-23.

26. 2 Kor 9:10-15. — Neh 1.

27. 1 Ts 1:2-10. — Neh 2:1-10.

28. Fil 1:12-18. — Neh 2:11-20.

29. Mt 18:1-11. — Neh 4.

SZTH. U. 15. VAS. — SZEPT. 30.

Heti ige: 1 Pt 5:7

30. Ef 4:8-16. — Lk 11:5-13.

1973. OKTÓBER HÓ

1. 1 Tim 4:4-8. — Neh 5.

2. 1 Tim 6:6-12. — Neh 8:1-12.

3. 1 Kor 7:20-24. — Neh 8:13-18.

4. 1 Kir 17:1-6. — Neh 9:1-25.

5. 2 Ts 3:6-13. — Neh 9:26-37.

6. Jel 22:1-5. — Neh 10:1, 29-40.

SZTH. U. 16. VAS. — OKT. 7.

Heti ige: 2 Tim 1:10

7. 1 Ts 5:14-24. — Mt 25:14-30.

8. JerSir 3:22-33. — Zsid 1:1-4.

9. Jk 1:2-12. — Zsid 1:5-14.

10. Jk 5:7-11. — Zsid 2:1-10.

11. Mk 6:14-29. — Zsid 2:11-18.

12. Ézs 49:14-21. — Zsid 3:1-6.

13. Jel 2:8-11. — Zsid 3:7-19.

SZTH. U. 17. VAS. — OKT. 14.

Heti ige: Mik 6:8

14. Jk 3:13-18. — Lk 10:38-42.

15. Mt 12:1-8. — Zsid 4:1-13.

16. Mt 15:1-20. — Zsid 4:14-5:10.

17. Mt 17:24-27. — Zsid 5:11-6:8.

18. 1 Kor 9:19-23. — Zsid 6:9-20.

19. Gal 6:14-18. — Zsid 7:1-10.

20. Ámos 5:14-24. — Zsid 7:11-17.

SZTH. U. 18. VAS. — OKT. 21.

Heti ige: 1 Jn 4:21

21. 2 Kor 7:6-10. — Lk 7:36-50.

22. Jn 15:9-17. — Zsid 7:18-28.

23. 1 Móz 4:3-15. — Zsid 8.

24. 1 Jn 4:7-16. — Zsid 9:1-10.

25. Ef 6:1-9. — Zsid 9:11-15.

26. 2 Kor 8:1-15. — Zsid 9:16-28.

27. 1 Jn 4:16-21. — Zsid 10:1-18.

SZTH. U. 19. VAS. — OKT. 28.

Heti ige: Jer 17:14

28. 2 Ts 3:5-12. — Mt 12:1-13.

29. Mk 8:22-26. — Zsid 10:19-25.

30. Kol 3:5-11. — Zsid 10:26-39.

31. Ref. ünn. 1 Pt 1:22-25. — Jn 6:67-71.

(J)